

ДО: КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

№14 от 2021 г. с докладчик Конституционен съдия Красимир Влахов
гр. София 1000, бул. Дондуков №1

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 458-в2
Дата 26.10.2021г.

СТАНОВИЩЕ

КТ „ПОДКРЕПА“
ИЗХ. № 0086
26.10.2021 г.
София

ОТ: Димитър Манолов, президент
КОНФЕДЕРАЦИЯ НА ТРУДА „ПОДКРЕПА“
гр. София 1000, ул. Ангел Кънчев №2

ОТНОСНО: Искане с вх.№298КД от 05.07.2021 г. на Омбудсмана Диана Ковачева

Уважаеми КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

В свое Искане с вх.№298КД от 05.07.2021 г. Омбудсманът Диана Ковачева настоява за установяване противоконституционността на чл. 68а, ал. 1, хипотеза втора от КСО, в частта „*пожизнено*“. Съгласно атакуваната разпоредба, лицата с наличен изискуемия осигурителен стаж по чл. 68, ал. 2 от КСО, могат по свое желание да се пенсионират до една година по-рано от възрастта по чл. 68, ал. 1 от КСО, като в този случай „*пенсията се отпуска от датата на заявлението и се изплаща в намален размер пожизнено*“. Омбудсманът изхожда от разбирането, че цитираната разпоредба е в противоречие с нормата на чл. 6, ал. 1 и 2, на чл. 16, на чл. 4, ал. 1 и 2, и с общите принципи от Преамбюла на Конституцията.

По същество намираме искането на Омбудсмана за **основателно** и го **подкрепяме**.

Не споделяме част от правните аргументи (твърдението, че атакуваната разпоредба противоречала на чл. 6, ал. 1 (*свобода и равенство*); чл. 16 (*гарантиране и защита на труда*); и чл. 4, ал. 1 (*правова държава*) от Конституцията) – доколкото подобна разпоредба според нас не влиза в противоречие нито със свободата и равенството на гражданите по достойнство и права; нито с прогласените гаранции и защита на правото на труд; нито с принципа на правовата държава.

Същевременно считаме атакуваната разпоредба за **непропорционална** на целите на закона и в **противоречие** с преамбюлните конституционни принципи „Хуманизъм“, „Равенство“ и „Справедливост“; и с прогласената преамбюлна цел за създаването на „Социална държава“ – които принципи и цел намираме доразвити в чл. 6, ал. 2 (*равенство и недопустимост на ограничения на права или привилегии*); и чл. 4, ал. 2 (*гарантиране живота, достойнството и правата*) от Конституцията.

Напълно споделяме разсъжденията на Омбудсмана, че „с действащата си редакция, оспорената норма е в противоречие (...) с изискването за материална справедливост, доколкото се касае за лица, които са внесли всичко, което държавата изисква от тях като осигуровки за пенсия, а в замяна ще получат пожизнено намалена пенсия, ако се възползват от възможността, която им се предоставя“.

Независимо, че първият стълб от Държавното обществено осигуряване е от типа на „солидарните“ системи, където не съществува лична партидност и няма пряко изразена зависимост между принос и ползи за отделния гражданин, споделяме напълно аргументите на Омбудсмана, че „това [пожизнено ограничаване размера на пенсията] е прекомерно тежко за понасяне и не отговаря на изискванията за справедливост като общочовешка ценност, която Конституцията изрично признава“ (цитираните преамбюлни принципи „Хуманизъм“, „Равенство“ и „Справедливост“).

Право по чл. 68а, ал. 1 от КСО се признава на осигурените лица, които са придобили пълния изискуем осигурителен стаж по чл. 68, ал. 2 (в тяхна полза е внесен пълният обем осигурителни вноски за придобиване на пенсия за стаж и възраст в пълен размер), но не им достига до 1 година от изискуемата възраст за придобиване правото на пенсия за стаж и възраст в пълния законов размер. Налице е **привидно привилегироваща разпоредба** – съгласно която лицата могат да се пенсионират до 1 година по-рано от общоустановения законов момент. Същевременно **разпоредбата е санкционна** – тя „осъжда“ ранно пенсиониращите се лица до края на живота си да получават пенсия в намален размер – независимо от пълния престоиран принос в осигурителните фондове; и независимо от принципно несъществен дял на недостигащата 1 година възраст в общия осигурителен процес, протекъл по отношение на тези лица.

В проследеното несъответствие намираме претендираната от Омбудсмана **непропорционалност** на атакуваната норма; и нейното **несъответствие** с преамбюлните принципи „Хуманизъм“, „Равенство“ и „Справедливост“; и с преамбюлна цел за създаването на „Социална държава“; а от там и с чл. 6, ал. 2 (равенство и недопустимост на ограничения на права или привилегии); и чл. 4, ал. 2 (гарантиране живота, достойнството и правата) от Конституцията.

Нещо повече – атакуваната разпоредба поставя в **неравносвойно положение** ранно пенсионираните се лица по чл. 68а от КСО спрямо лицата, които се пенсионират рано на други основания и които с навършване на възрастта по чл. 68 от КСО придобиват право на пенсия в пълен размер; както и спрямо такива лица, които са се пенсионирали на основания, различни от това по чл. 68а от КСО и като полагат труд след пенсионирането си, се ползват от преизчисляване на своите пенсии поради натрупването на допълнителне осигурителен стаж.

За пълнота следва да отбележим, че идентична **непропорционалност** и **несъответствия** намираме и в разпоредбата на чл. 68а, ал. 2 от КСО, която прегражда възможностите лицата с пенсия по чл. 68а, ал. 1 от КСО да придобият на по-късен етап пенсия в пълен размер по чл. 68, ал.ал. 1, 2 и 3 от КСО. Намираме подобно ограничение пропорционално и справедливо само за периода от подаването на заявлението по чл. 68а, ал. 1 от КСО до навършване на възрастта по чл. 68 от КСО, но не и след това – когато цялостната правна логика изисква на лицето да бъде отпусната дължимата пенсия в пълен размер (за която цел (освен всичко друго) в негова полза е осъществен изцяло дължимият принос във фондовете на Държавното обществено осигуряване).

26.10.2021 г.
гр. София

С уважение:

Димитър Манолов, президент
КТ „Подкрепа“

